

Geitenkamp

Pappen en nat houden of doorbraak!

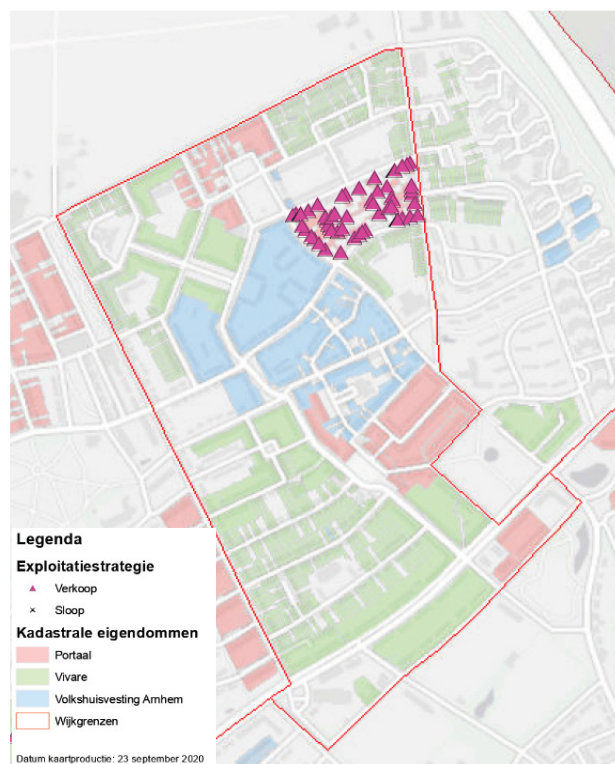
Na eerst conclusies te hebben getrokken uit onze gesprekken met ca 25 bewoners op 18 januari (zie bijlage) zijn we op 8 februari ontvangen door Emmeke Gosselink (Vivare) en Paulien Toonen van Team leefomgeving van de gemeente en hebben we gesproken met:

- Dirk-Jan Riphagen – Buurtsportcoach van Sportbedrijf Arnhem en (voormalig) buurtdominee,
- Marjon Bussink – Rijnstad (opbouwwerk)
- Joke Bartelink – wijkagent

Dirk Jan, een sterke initiatiefrijke bewoner, zou vol willen inzetten op kinderen. (vanaf 0 jaar). Kinderen z.s.m. naar peuterspeelzaal. Die hebben de toekomst. Zelf woont hij in de wijk en heeft drie "jonge" kinderen. Geeft aan voornemen te hebben om te verhuizen. Een van redenen: huizen te klein. Ik kan niet doorstromen. Je kunt in de wijk geen stap in je wooncarrière maken. Zijn algehele gemoedstoestand over de ontwikkeling van de wijk is een pessimistische.

Dirk-Jan geeft aan dat Geitenkamp een heel hoog percentage autochtone bewoners kent (allerlaagste klasse van Nederlandse afkomst). Er zijn grote verschillen waardoor het lastig is om binnen de wijk connecties te maken. Grote werkloosheid is ontstaan door sluiting van grote fabrieken. Oud-Geitenkampers zijn de trotse maar verbitterde oud-arbeiders. Huren zijn erg laag. Naar zijn zeggen komt 80% hier gedwongen (dringende huisvestingsbehoefte a.g.v. echtscheiding bijvoorbeeld). Het beschermd stads- en dorpsgezicht is meer een vloek dan een zegen. Er heerst een verstikkende cultuur.

Marjon, beroepskracht, die werkt vanuit de MFA aan de Oude Westering helpt in een intensief traject om bewoners ("Eigenwijs"), met weinig basisvaardigheden, zelf een stapje omhoog te laten zetten. Het leren van basisvaardigheden is nodig om een volgende stap te kunnen zetten. Moeilijk om klasjes vol te krijgen. Wel redelijk succesvol. Marjon is optimistisch, elke bewoner die een stapje maakt is er weer een. Deze ervaring is gebaseerd op individuen en niet op de totale wijkontwikkeling. Optimisme wordt niet gedeeld door anderen. Opbouwwerker is al langere tijd ziek, maar wordt niet vervangen!.

Joke, de wijkagent, lijkt het stadium van praten (pappen en nathouden) voorbij. De brutaliteit is ongekend. Er zou harder ingegrepen moeten worden. Ca 5 families overheersen de sfeer.

De mensen zijn vreselijk en leunen achterover. Frauduleus en asociaal gedrag wordt overgenomen. Aanspreekgedrag resulteert in misdragingen.

Emmeke en Paulien lieten niet veel los. Dit vooral met het oog op ons advies. Wel twijfel of alle neuzen dezelfde kant op staan (bijv UWV) en of je niet eens echt en doorbraak zou moeten forceren? Paulien geeft aan dat 50% laag-geletterd is en/of een licht verstandelijke beperking heeft. De zelfredzaamheid is erg laag en men is wars van instanties. Opvoedingsondersteunende programma's aarden onvoldoende. Opvatting aantal ouders "Je hoeft het niet beter te hebben dan ik". Gesignaleerd wordt dat er verschillende belangen en keuzes zijn bij verschillende instanties. Deels is dit ook politiek bepaald.

Samenwerking is voorwaardelijk om stappen te zetten. Die samenwerking is nu te diffuus of ontbreekt op sommige terreinen volledig.

Advies Wijklabs

Geitenkamp is een wijk met een grote hoeveelheid sociale woningen (80-90%). Bovendien zijn de woningen klein. Dit heeft twee effecten:

1. Stijgers op maatschappelijke ladder verlaten Geitenkamp
2. Continue instroom van kwetsbare doelgroep. Hierdoor blijft de druk op zorg en welzijn hoog en blijft de als dominant gevoelde groep van "traditionele" Geitenkampers met negatief afwijkend gedrag de wijk domineren.

Conclusie

Differentiatie van woningvoorraad moet veranderen. Instroom van kwetsbaren moet worden verminderd en de dominantie groep moet aangepakt worden.

De woningvoorraad

Een zowel "beproefde" als "omstreden" methode om wijken beter te maken is om de differentiatie van de wijk te vergroten. Grotere diversiteit in woningen leidt tot een vitalere wijk. Mits dit ook gepaard gaat met een intensief sociaal/welzijns en zorg programma. Helaas ontbreekt dat vaak bij herstructureringswijken.

Maar... we hebben te maken met een monumentale wijk. Sloop kan niet worden toegepast.

Ons voorstel is om een aanknopingspunt te kiezen om ondanks monumentenstatus in te grijpen in de woningvoorraad, inclusief het "uitverhuizen" van bewoners. Het aanknopingspunt ligt voor het oprapen. Energiebesparing en klimaat adaptatie.

Bestaande bouw aardgasvrij maken is een hele opgave, zeker als we ook te maken hebben met monumenten. Schrijf een prijsvraag uit hoe (een deel van) de wijk of complex (met een berucht gezin) met behoud van karakteristiek aangepakt kan worden (isoleren, van gas af, opwek, etc). Hoeft niet in bewoonde staat. En terugkeer (van dominante doelgroep is ongewenst). Tegelijkertijd leidt de opdracht om binnen de casco's te komen tot grotere woningen. Het samenvoegen van woningen met behoud van extern monumentaal exterieur is een optie. Dure oplossing, maar kan daarmee tegelijkertijd andere doelgroep bedienen. Ingrijpender maar serieus te overwegen om differentiatie daadwerkelijk te bewerkstelligen is de monumentenstatus voor een gedeelte van de wijk helemaal los te laten waardoor sloop/nieuwbouw mogelijk wordt.

Instroom en welzijn en zorg

De op duurzaamheid gerichte aanpak neemt tijd. Ondertussen welzijns- en zorg aanpakken, sturen op instroom en woningen verhuren in duurdere segmenten.

"Beloon deze bewoners ook door ze een betaalde baan te geven, liefst in een functie waarin deze bewoners zichtbaar zijn voor de rest van de bewoners."

Communicatie

Om mensen te trekken die graag in de wijk willen wonen en daar van wat willen maken, is een heldere communicatiestrategie nodig. Met twee elementen:

1. Schetsen perspectief:

"Geitenkamp eerste duurzame beschermd stadsgezicht!" Breng dit ook landelijk in de aandacht.

2. In de het nieuws brengen van positieve ontwikkelingen in de wijk.

"Concentreer je op het positieve en geef daar een gezicht aan. Bewoners die bijvoorbeeld een participatietraject hebben afgerond, moet je (mits zij toestemming geven) het beeld laten worden van de wijk. Letterlijk door het laten zien van deze gezichten in nieuwsbrieven, wijkkrant social media.

Samenwerking

Bovenstaande werkt alleen als alle partijen ervoor gaan en dit een tijdje vol gaan houden. De burgemeester van Arnhem zou hier een prominente(re) rol in kunnen/moeten vervullen.

- Binden van 'gouden' mensen (zoals Dirk-Jan). Geeft hen aandacht en een podium.
- Sluit een intentieovereenkomst tussen instanties waardoor samenwerking geborgd is en men aanspreekbaar is op proces en resultaat.
- Benoem de stip op de horizon (duurzaam en voor iedereen)
- Zorg voor een projectbureau in de wijk
- Maak een goede communicatiestrategie voor de wijk Geitenkamp
- Toon meer lef!
- Lever maatwerk.

Opmerkingen tijdens reflectie 8 februari

- *Negatief afwijken van de 'gemiddelde norm' geeft status en aanzien in Geitenkamp. Bewoners die iets willen maken van de wijk, voelen zich niet veilig en vinden niet snel steun bij de rest van de inwoners. **Concentreer je op het positieve en geef daar een gezicht aan. Bewoners die bijvoorbeeld een participatietraject hebben afgerond, moet je (mits zij toestemming geven) het beeld laten worden van de wijk. Letterlijk door het laten zien van deze gezichten in nieuwsbrieven, wijkkrant social media. Beloon deze bewoners ook door ze een betaalde baan te geven, liefst in een functie waarin deze bewoners zichtbaar zijn voor de rest van de bewoners.***
- *De successen die je behaalt, blijven vieren en melden. Hoe klein de successen ook zijn. In de communicatie vanuit de samenwerkingspartners geen tot weinig aandacht schenken aan de problemen in de wijk.*
- *Breng differentiatie aan in het huurbestand. Selecteer een complex waar een 'berucht' gezin woont en pak dat rigoureus aan in de vorm van een pilot. Geen terugkeergarantie voor zittende huurders, maar naar een iets groter woonoppervlak per woning en erg duurzaam en ook hoger huurbedrag. Stel een campagne rondom dit pilotproject op en breng dit landelijk onder de aandacht.*
- *Het 'verval' van Geitenkamp lijkt al een lange historie te kennen. Interventies hebben te lang op zich laten wachten. Een van de genoemde opties is om de echte overlast veroorzakende huishoudens verplicht te laten verhuizen (idee Skaeve Huze; geïsoleerde huisvesting van asociale). Zij mogen ook niet meer terugkeren in de wijk.*
- *Corporatie(s), gemeenten en maatschappelijke instellingen moeten sneller ingrijpen om van 'kwaad tot erger' te voorkomen. Zachte heelmeeesters.....*

Bijlage 1: Wijklab Geitenkamp dd 18 januari

In drie groepjes zijn we twee keer, met daar tussen een pauze, de wijk in gelopen. We hebben willekeurig bewoners en enkele ondernemers van de wijk op straat aan gesproken. Totaal zijn we met zo'n 20 tot 25 bewoners uit verschillende delen van de wijk in contact gekomen.

Algemene observaties:

De mensen hadden de tijd en wilde ook even een praatje te maken. Slecht een enkeling (in ons groep een) wilde niet meewerken: "ik doe niet mee aan indianenverhalen".

Voor en na pauze gingen we een ander deel van de wijk in. Dit verrijkte het beeld. Delen van de ijk verschillen.

We hebben een aardige diversiteit aan bewoners gesproken. Ouderen, ouders met kinderen in diverse leeftijden, en jongeren. De verdeling tussen man/vrouw was ongeveer 1/3-2/3

Conclusies uitgesprekken volgens vier kenmerken Maarten Haijer

Identiteit

"Volkswijk" maar met twee invalshoeken:

Positief: we kennen elkaar en letten op elkaar, gezellig

Negatief: "asociaal": rommeltje (in tuinen), schelden, grof taalgebruik, "wegpesten als je er niet tussen past"

Opvallend: wijk onder architectuur (1920-1930) neergezet (bijzondere uitstraling). Slechts twee bewoners, die ook eigenaar waren, hadden oog voor bijzondere bouwstijl. We hebben geen klachten gehoord over onderhoud en verhuurders.

Binnen wijk verschillen:

"Gelukkig woon in een beetje aan de goede kant"

Dit is dan de west kant.

Ook zuid west heeft een positieve fibe: "Gelukkig wonen er hier normale mensen". Dan wordt daar weer mee bedoeld niet allemaal hoog opgeleiden maar ook ondernemers, bakkers en buschauffeurs.

Voor twee delen van de wijk overheerst een negatieve invalshoek van Volkswijk (zie kaart)

Bewoner(s) uit deze gebieden, die door anderen als negatief wordt bestempeld zijn juist weer positief: gezellig, ons kent ons. Wonen hier vaak al jaren.

Imago: een enkeling is bewust van imago

We zijn na Monnikenhuizen? Of was het Klarendal de 2^e

slechtste wijk.

En "Wij waren op het journaal"

Maar slechts een enkeling noemt de wijk "onveilig".

Maar best veel, vooral degene die hier langer wonen vinden de wijk achteruit gegaan. Doorvragend gaat het dan over: rommel op straat en hondenpoep in de parkjes ("je kan toch ook naar het bos"). De jeugd tussen 12 en pakweg 20, wordt door een enkeling ook als asociaal en bedreigend neergezet.

De jeugd zelf vindt dat ze nergens heen kunnen. "We willen een plek waar we niet om de haverklap ons ID aan politie moeten laten zien".

Mensen

Vrij naar de opmerkingen van de frietboer: "er wonen hier drie soorten mensen:

1. Tweeverdieners
2. Mensen die in de krant komen
3. Gesettelden"

We kunnen ons hier wel in vinden. We zijn ze ook allemaal tegengekomen.

Mensen die bewust naar de wijk gekomen zijn. Het leuk vinden en behoren tot de hoger opgeleiden: komt soms naar de buurt inloop of bezoekt lokale toneelvereniging. Deze wonen in noord en zuid westelijk deel van de wijk. Daar staan ook koopwoningen en vrije sector huurwoningen.

Mensen die in de krant komen vinden het hier gezellig, ons kent ons, maar ook wel sociale controle, buitenstaander moet zich aanpassen aan de mores.

Gesettelden zijn de ouderen die hier al heel lang, en de meesten tot tevredenheid wonen. Ze hebben hier hun kinderen op laten groeien en die zijn goed terecht gekomen. Over het algemeen hebben deze mensen (althans die wij gesproken hebben) gek genoeg weinig buurtbinding. Ja wel burenschap maar geen verenigingsleven, clubjes ed

Wij willen hier nog een vierde groep aan toevoegen:

Mensen voor wie de wereld te complex is en moeite hebben zelfstandig te overleven. Een enkele bewoner sprak van toename "alleenstaanden". Of bewoners met verward gedrag. Bewoners helpen voor zover mogelijk, maar soms ook niet te doen. Zelfs is soms angstig om met verwarde personen om te gaan. Bewoners gaven aan dat werkloosheid hoog is er en sprake is van verborgen armoede.

Apart even aandacht voor: kinderen en jongeren.

Veel mensen met kinderen die we hebben gesproken zeggen hun kinderen niet op scholen te doen in de wijk. Zou kansen op vervolgopleiding verkleinen, pedagogisch klimaat, niet mijn soort mensen, etc

Twee moeders met kind (een met kind 8 en een met kind 2) zeggen dat ze de buurt niet geschikt vinden om kinderen op te laten groeien. Ze zouden om die reden wel willen verhuizen.

Een andere moeder vertelt over dat school in wijk te Christelijk is. Daarom elders op school.

Voorzieningen

In het algemeen is men tevreden over de voorzieningen: "alles bij de hand"

OV is goed, twee supermarkten, Speeltoestellen kunnen wel beter, sigaren-, drank- en elektrozaak, fastfood, fysio, zwembad in de buurt.

Winkels als Hema, Blokker, ed worden gemist.

En de jeugd klaagt over gebrek aan voorzieningen.

Jeugdhonk gesloten?

Ongeschreven regels

Hebben we niet zo expliciet kunnen vinden. Of het zou moeten zijn in bepaalde delen "ons kent ons", moeilijk binnen te komen.

"Bemoei je met je eigen zaken" dus elkaar niet aanspreken op bepaald gedrag.

Vervolg met professionals

- Verschillende delen van de wijk: waar welk woningen (koop, huur), type huishoudens en inkomens, leeftijd, etc.
- We zijn daarom wel benieuwd naar de scholen. Wie zitten daar op school en hoe zit het met beeld vorming en de werkelijkheid.
- Veiligheid: wat speelt er in de wijk dat jeugd zich opgejaagd voelt. Hoe zit het met opbouwwerk?
- Sociaal (welzijn en zorg): wat speelt zich af achter de voordeur?

Tot slot onze "voorlopige analyse" uit gesprekken

De wijk heeft van oorsprong een identiteit van volkswijk. Dit wordt nog door aantal bewoners op straat genoemd. Aan de andere kant is er de laatste decennia ook nieuwe instroom. Dat kunnen particuliere eigenaren zijn, huurders van andere wijken uit Arnhem zijn die niet passen bij deze identiteit en ook de instroom van bewoners met een rugzak, die meer aangewezen op ondersteuning door de overheid. Dat heeft de wijk diverser gemaakt. Een groep die goed de eigen boontjes kan doppen (twee verdieners, koophuis, etc) en een groep in meer of mindere mate ondersteuning van overheid/gemeente nodig heeft.

Waar mensen voorheen op elkaar konden bouwen en steun aan elkaar hadden, verdwijnt deze vanzelfsprekende sociale structuur. De oude huurders die altijd naar elkaar omkeken, maakte dat er minder/ geen beroep gedaan werd op de verzorgingsstaat. Nu deze informele structuren wegvallen als gevolg van het diverser worden van de wijk is meer overheids/gemeente inzet nodig in sociale domein (zorg, welzijn, jongerenwerkers, etc). En die is juist ontoereikend.

Enerzijds is er dus de rol van "overheid" die volgens bewoners bijdraagt aan het afbreken van de identiteit en anderzijds is er het gevoel dat de dezelfde "de overheid" ze in de steek laat: verwarde personen die geen hulp krijgen, rommel op straat, en onveiligheid. Dit voedt wantrouwen richting overheid.

Dit zou zich dan kunnen uiten in:

- een roep om aandacht in de vorm van bijvoorbeeld rellen op straat en de vraag naar activiteiten/ voorzieningen
- nieuwe bewoners (die eigen boontjes doppen, niet in het beeld passen en zich met veel zaken in de wijk gaan bemoeien), zich geïntimideerd voelen.